

Jaký vliv má výsadba původních versus exotických stromů na ptačí faunu měst?

Management krajiny je ochranáři vnímán jako podstatný pro ochranu biodiverzity. Management městského a příměstského prostředí je z tohoto hlediska spíše přehlížen. Proto se australští výzkumníci rozhodli zjistit, jak skladba vysazených stromů a distribuce dopravní sítě ovlivňuje druhovou skladbu ptactva. Zjistili, že tam, kde je vysazeno nad 30 % původních eukalyptů je více ptačích druhů a více původních i zavlečených ptáků, kteří se dokáží městu přizpůsobit. Původní ptáci, kteří se městu spíše vyhýbají, nebyli tímto ovlivněni. Také původní ptačí druhy, které se dokáží přizpůsobit městu, vyhledávají spíše místa, která nejsou tak rušena dopravou. Je evidentní, že bez výsadby původních druhů stromů by ve městech některé ptačí druhy vůbec nebyly a nebo by byl jejich výskyt při nejlepším velmi omezen. Naopak díky eukalyptům je celkové množství městských ptáků větší. Pozitivní efekt se neprojevuje jen v ulici, kde jsou stromy vysazeny, ale přenáší se i do přilehlých parků. Správný management příměstských oblastí je tak důležitým nástrojem ochrany ptačí biodiverzity.

Využitelné výstupy:

Canberra je město, pro které byla kompozice ulic důležitá od jeho založení roku 1911. Už od počátku bylo záměrem z ní vytvořit „zahradní město“ a to vysazováním nepůvodních, exotických stromů jako jsou duby, slivoně, jilmy a jasany. Po druhé světové válce se plánování města trochu uvolnilo, ale až v 60. letech se začaly vysazovat původní eukalypty. V současnosti jsou pravidla ještě volnější a převládají smíšené výsadby s dominantním podílem nepůvodních druhů stromů. Ve městě je také 33 přírodních parků. Vybrané ulice byly pro účel analýzy rozděleny dle toho, zda zde převládají dovezené a nebo původní druhy (za původní byly považovány všechny, kde bylo nad 30 % eukalyptů, jednoznačně preferovaných místních stromů pro městskou výsadbu) a dle toho kolem jak dopravně vytižených cest stály (určeno dle typu komunikace). Krom toho sledovali výzkumníci i další charakteristiky jako výskyt malých a velkých křovin, trávníků, listového opadu a nepropustného povrchu. Zde sledované ptačí druhy byly rozděleny na původní a exotické (tj. importované - např. vrabec domácí nebo špaček obecný) dle původu a dle vztahu k městskému prostředí na adaptované (vyskytují se ve více jak 75 % lokalit), neutrální a vyhýbající se mu (v méně jak 25 % lokalit).

Na každé lokalitě (ulici) byly zaznamenány 4 až 18 druhů ptáků (průměr 10,25), z toho bylo na každé lokalitě 1 až 10 původních adaptovaných druhů (průměr 6,42). Původní, vyhýbající se, se vyskytovali v komplexnějších prostředích, výskyt nepůvodní druhů souvisel se skladbou dřevin, výskyt neutrálních ptáků se nedal odhadnout. Druhová bohatost ptactva byla vyšší na místech s původními stromy (tj. eukalypty) a původní adaptovaní preferovali místa s menším provozem. Původní, vyhýbající se druhy byly hojnější jen v blízkosti přírodních parků a s rostoucí vzdáleností od nich, je postupně nahrazovaly druhy adaptované.

Tyto výsledky mohou souviset s tím, že eukalypty bývají bohaté na květy, listy, kůru, opad i dutinové příležitosti, mají košaté koruny a jsou díky některým těmto charakteristikám bohaté na hmyz. Je nutné ale podotknout, že to zdaleka neplatí pro všechny druhy eukalyptů, takže jedny mohou být vhodnější než druhé a výsledek nelze paušalizovat. Z výzkumu také nemůžeme říci, zda ulice osázené nepůvodními stromy nemají chudší avifaunu jen proto, že i výsadba stromů je zde uniformnější. Taktéž zde nebylo bráno na zřetel, že i nepůvodní druhy stromů a ptáků se ve svých domovinách nemusejí potkat (třeba proto, že jsou z jiného kontinentu) a jsou si tedy stejně cizí jako s druhy australskými. Navíc, jelikož se tyto ptáci byli schopni přizpůsobit městskému prostředí ve svých domovinách, dá se předpokládat, že s tím nebudou mít problémy ani zde. Závislost původních vyhýbajících se ptáků na komplexitě prostředí spíše než na druhové skladbě stromů může souviset s tím, že většina z nich jsou drobní (do 30 g) hmyzožravci či nektarovorové, kteří potřebují více úkrytů v křovinách před predátory a navíc je znám negativní vztah výskytu drobných australských pěvců ve spojení s medosavkou hlučnou, která se zde také vyskytovala, ale spíše vzácně než aby měla rozhodující vliv (asi 20 % ulic).

Lidé mají ve svém okolí rádi ptáky, zejména pěvce a jejich větší výskyt tak může na takových lokalitách celkově zvedat kvalitu života. Ať už je cílem managementu zvýšení početnosti, druhové bohatosti a nebo i snaha dostat do těchto míst domácí avifaunu, je řešením výsadba většího podílu původních stromů. Tam, kde je účelné mít i původní ptactvo, se také hodí plánovat nepříliš vytižené komunikace. Musíme si uvědomit, že pokud se nám podaří vytvořit vhodné podmínky pro ohrožené

ptactvo v městském či příměstském prostředí, můžeme tak napomoci ochraně avifauny na regionální úrovni (více vhodných lokalit, propojení populací apod.).

Grafické přílohy: [_ikin_et_al_2012_-_tab1.jpg](#) [1]

 [_ikin_et_al_2012_-_fig2.jpg](#) [2]

 [_ikin_et_al_2012_-_fig3.jpg](#) [3]

 [_ikin_et_al_2012_-_fig4.jpg](#) [4]

 [_ikin_et_al_2012_-_fig5.jpg](#) [5]

 [_ikin_et_al_2012_-_fig6.jpg](#) [6]

Zdroj: Ikin K., Knight E., Lindenmayer D.B., Fischer J., Manning A.D. 2013. The influence of native versus exotic streetscape vegetation on the spatial distribution of birds in suburbs and reserves. *Diversity and Distribution* 19: 294-306.

Zadal: František Špoutil

URL zdroje: <http://forumochranyprirody.cz/jaky-vliv-ma-vysadba-puvodnich-versus-exotickyh-stromu-na-ptaci-faunu-mest>

Odkazy:

[1] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_ikin_et_al_2012_-_tab1.jpg

[2] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_ikin_et_al_2012_-_fig2.jpg

[3] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_ikin_et_al_2012_-_fig3.jpg

[4] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_ikin_et_al_2012_-_fig4.jpg

[5] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_ikin_et_al_2012_-_fig5.jpg

[6] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/_ikin_et_al_2012_-_fig6.jpg